

Beslut om riktlinjer för studenters möjlighet till ljud- och bildupptagning i undervisningssituationer

Beslut

Linköpings universitet (LiU) beslutar att "Riktlinjer för studenters möjlighet till ljud- och bildupptagning i undervisningssituationer" ska träda i kraft i enlighet med de ikraftträdandebestämmelser som anges i styrdokumentet (se bilaga).

Riktlinjerna ersätter beslut om "Regler för studenters möjlighet till ljud- och bildupptagning i samband med undervisningssituationer vid Linköpings universitet" som beslutades den 13 februari 2012 (dnr LiU-2012-00312).

LiU beslutar även att uppdra åt studieadministrativa direktören att sprida information om riktlinjerna till studentkåren. Prodekanerna för utbildning vid fakulteterna samt vid området för Utbildningsvetenskap får i uppdrag att sprida informationen om riktlinjerna till kursansvariga lärare.

Beslutet ska föras in i LiU:s regelsamling.

Skal till beslut

Beslutet om regler för studenters möjlighet till ljud- och bildupptagning är från 2012 och behöver uppdateras. Det huvudsakliga innehållet i de uppdaterade riktlinjerna är dock detsamma som i beslutet från 2012. De ändringar som har gjorts syftar framför allt till att förtydliga innehållet i styrdokumentet. Ändringarna beskrivs närmare nedan.

- I avsnitt 3 har definitioner införts av begreppen "ljud- och bildupptagning", "upptagning", "lärare", "undervisningssituation, och "undervisningstillfälle".
- I avsnitt 5.1 har information förts in om att lärare/kursansvarig bör informera studenterna vid kursstart om vad som avses med "god tid". Vidare har avsnitt 5.1 kompletterats med information om vad som gäller om läraren vid ett särskilt undervisningstillfälle bedömer att det är olämpligt att göra en upptagning. Syftet med informationen är att lyfta fram möjligheten till dialog med studenter med funktionsnedsättning, som har fått ett beslut om riktat pedagogiskt stöd, och samtidigt tydliggöra att det är beslutet om

riktat pedagogiskt stöd som gäller vid oenighet mellan lärare och student.

- I avsnitt 5.2 har information förts in om utformningen av beslutet om riktat pedagogiskt stöd till studenter med funktionsnedsättning.
- I avsnitt 7 har information förts in om konsekvenser av att riktlinjerna inte följs.

Handläggningen av beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av prorektor Karin Axelsson vid rektors beslutsmöte i närvaro av tillförordnade universitetsdirektören Per-Olof Brehmer, studentrepresentanten Anna Wikström och sekreteraren Maria Fält, efter föredragning av universitetsjuristen Maria Skoglund.

Universitetsjuristen Erik Ahlsén, som numera har avslutat sin anställning vid LiU, koordinatör för studenter med funktionsnedsättning Annelie Högström och utbildningsrådet Ragnhild Löfgren har deltagit i ärendets beredning.

Synpunkter har inhämtats från samtliga fakulteter samt området för Utbildningsvetenskap, Studentrådet, Utbildningsnämnden och Disciplinnämnden.

Ärendet har varit föremål för samverkan med de lokala fackliga organisationerna och studentkårerna genom Centrala samverkansgruppen (CSG).

Redaktionen för regelsamlingen har granskat beslutets form.

Karin Axelsson

Maria Skoglund

Sändlista:

Universitetsledningen
Universitetsdirektörens ledningsgrupp
Fakultets- och områdesstyrelser (funktionsadresser)
Dekanerna (funktionsadresser)
Prefekterna
Fakultetskanslierna (funktionsadresser)
Institutionerna (de administrativa cheferna)
Överbibliotekarien
Internrevisionen
Berörda lokala fackliga organisationer
Studentkårerna
Studenthälsan
Utbildningsrådet
Disciplinnämnden
Innehållsredaktionen
Regelsamlingen
Dokument- och arkivenheten (original)

Riktlinjer för studenters möjlighet till ljud- och bildupptagning i undervisningssituationer

1 Bakgrund

Den digitala tekniken har möjliggjort en större informationsspridning och kunskapsinhämtning jämfört med tidigare. Det är enkelt att använda mobiltelefonen och fotografera av bilder som visas vid ett seminarium eller att spela in en digital föreläsning via datorn. Under förutsättningar att digitala inspelningar eller foton används i inlärnings syfte och för eget bruk kan de jämföras med anteckningar och vara ett stöd för studenterna i deras studier. Samtidigt måste studenternas tänkbara nytta av detta vägas mot en eventuell önskan hos lärare, anlitade föreläsare och andra studenter att inte spelas in eller fotograferas. Risken att röja studenter med skyddade personuppgifter eller göra intrång i immateriella rättigheter till material som används i undervisningen samt den påverkan en ljud- och bildupptagning kan ha på undervisningssituationen är andra faktorer som kan motivera en begränsning eller ett förbud mot inspelning och fotografering. Det finns därför ett behov av riktlinjer som tydliggör när studenterna får göra ljud- och bildupptagningar i lärarledda undervisningssituationer vid Linköpings universitet (LiU).

Seminarier och andra undervisningssituationer vid LiU är inte offentliga och det är LiU som avgör vilka som ska ha tillträde till undervisning och lokaler samt beslutar vilka riktlinjer som ska gälla vid undervisningssituationer. Dessa riktlinjer innehåller bestämmelser om möjligheten för studenter att göra ljud- och bildupptagningar i lärarledda undervisningssituationer och kan användas som informationsunderlag till studenterna.

2 Omfattning

Riktlinjerna omfattar all ljud- och bildupptagning som studenter gör i alla lärarledda undervisningssituationer (se definition av begreppen i avsnitt 3). Däremot omfattar riktlinjerna inte sådan ljud- och bildupptagning där det är LiU som gör upptagningen som ett led i sin verksamhet. Eftersom dataskyddsförordningens (GDPR)¹ regler inte tillämpas på behandling av personuppgifter som

¹ EU:s dataskyddsförordning General Data Protection Regulation, GDPR, trädde i kraft den 25 maj 2018 och innebär bland annat hårdare krav på personuppgiftsbehandling.

är ett led i privat användning behöver GDPR inte beaktas närmare i dessa riktlinjer för sådan tillåten ljud- och bildupptagning som studenter gör för eget privat bruk. Vidare behandlas inte frågor kring ägande- och nyttjanderätt av material som används i undervisning, med undantag för vad som framgår av avsnitt 7.2.

3 Definitioner

Med "ljud- och bildupptagning" eller "upptagning" avses alla former av ljud- och bildupptagning, dvs. både ljudinspelning, filmning och fotografering.

Med "lärare" avses en person som ansvarar för det aktuella undervisningstillfället, dvs. både personer som är anställda vid LiU och personer som anlitas från extern part.

Med "undervisningssituation" eller "undervisningstillfälle" avses alla undervisningssituationer som är del av LiU:s verksamhet och där en lärare deltar i någon utsträckning. Både undervisning som genomförs digitalt, fysiskt eller i en kombination av dessa former omfattas. Exempel på undervisningssituationer som omfattas är föreläsningar, seminarier, laborationer, basgruppsarbeten och liknande grupparbeten där någon lärare deltar.

4 Huvudregel för ljud- och bildupptagning i undervisningssituationer

Huvudregeln är att ljud- och bildupptagning i undervisningssituationer inte är tillåten. Ett nekande besked till en student som vill göra en ljud- eller bildupptagning behöver inte motiveras.

Det kan finnas anledning att tillåta ljud- och bildupptagning och därför är det möjligt att göra undantag från huvudregeln. Undantagen framgår av avsnitt 5.

5 Tillåten ljud- och bildupptagning i undervisningssituationer

5.1 Studenter med funktionsnedsättning

En student med funktionsnedsättning, som har fått ett beslut om riktat pedagogiskt stöd där det framgår att studenten får göra bild- och ljudupptagningar som hjälpmedel i studierna, har rätt att göra ljud- och bildupptagningar på det sätt som framgår av beslutet.

Studenten ansvarar för att meddela läraren sådant behov i god tid före undervisningstillfället. Studenten har också ansvar för att visa upp beslutet om riktat pedagogiskt stöd för läraren efter förfrågan. Lärare/kursansvarig bör informera studenterna vid kursstart om vad som avses med "god tid" i förhållande till kursens längd. Om läraren vid ett särskilt undervisningstillfälle bedömer att det är olämpligt att göra en upptagning kan läraren ha en dialog om detta och

eventuella alternativa lösningar med studenten. Studenten har dock rätt att göra en upptagning på det sätt som framgår av beslutet.

5.2 Beslutet om riktat pedagogiskt stöd till studenter med funktionsnedsättning

Av beslutet om riktat pedagogiskt stöd ska det framgå om studenten har rätt till både fotografering av undervisningsmaterial med ljudupptagning av det som sägs och filmning, eller om ett av dessa alternativ är tillåtna. I de allra flesta fall är det ljudupptagning och fotografering som medges, filmning medges endast i undantagsfall. Av beslutet ska det också framgå att studenten ska meddela läraren sitt behov av att göra en upptagning i "god tid" före undervisningstillfället.

Begränsningarna i avsnitt 6 i dessa riktlinjer ska framgå av beslutet. I samband med att studenten får beslutet ska koordinatoren för pedagogiskt stöd till studenter med funktionsnedsättning även muntligt informera om dessa riktlinjer och särskilt om de begränsningar som framgår av avsnitt 6.

För mer information om beslutet om riktat pedagogiskt stöd se "Rutiner för handläggning av riktat pedagogiskt stöd till studenter med funktionsnedsättning" (dnr LiU-2021-01565).

5.3 Beslut vid enskilda undervisningstillfällen

5.3.1 Lärarens möjlighet att tillåta ljud- och bildupptagning

Den enskilde läraren har möjlighet att ge studenter tillstånd till ljud- och bildupptagning för ett eller flera undervisningstillfällen. Om läraren ger tillstånd enligt denna punkt ska läraren även fastställa vilka regler som ska gälla, t.ex. att endast ljudupptagning får ske eller att endast en viss del av undervisningstillfället får spelas in. Läraren ska också på lämpligt sätt informera alla som deltar vid undervisningstillfället att ljud- och bildupptagning medges och vilka villkor som gäller för upptagningen.

Studenter med funktionsnedsättning som har fått ett beslut om riktat pedagogiskt stöd har dock rätt att göra en upptagning på det sätt som framgår av beslutet.

5.3.2 Överväganden vid lärarens beslut om tillstånd

Läraren ska inför beslut om att tillåta en ljud- och bildupptagning ta hänsyn till hur det kan tänkas påverka undervisningssituationen, exempelvis vad gäller interaktionen mellan lärare och studenter och studenterna emellan. Detta är särskilt viktigt i undervisningssituationer som till stor del bygger på studenternas medverkan, så som seminarier, basgruppsarbeten och redovisningssituationer. Om någon student motsätter sig inspelning av undervisningstillfället bör läraren väga in detta i sitt beslut. Ett beslut om tillstånd till ljud- och bildupptagning kräver dock inte samtycke från alla som deltar vid undervisningstillfället.

6 Begränsningar vid tillåten ljud- och bildupptagning

Om ljud- och bildupptagning är tillåten enligt undantagen i avsnitt 5.1 eller 5.3 gäller att upptagningen

1. endast får göras genom studentens personliga närvaro (fysiskt eller digitalt) vid det aktuella undervisningstillfället, och
2. endast får användas för studentens personliga studieändamål och alltså inte tillgängliggöras, spridas eller användas på annat sätt.

7 Konsekvenser om riktlinjerna inte följs

7.1 Ljud- och bildupptagning utan tillåtelse

En student som gör en ljud- eller bildupptagning utan tillåtelse ska uppmanas att upphöra med detta samt att radera den upptagning som gjorts. Om studenten inte följer denna uppmaning ska studenten ombes att lämna lokalen. Vaktare kan tillkallas om studenten vägrar att lämna lokalen.

En vägran att följa en uppmaning att upphöra med en ljud- eller bildupptagning kan innebära att studenten stör eller hindrar undervisningen. En student som stör eller hindrar undervisning vid högskolan kan bli föremål för disciplinära åtgärder enligt 10 kap. 1 § högskoleförordningen (1993:100).

7.2 Otillåten användning av ljud och bildupptagning

Ljud- och bildupptagning får endast användas för studentens personliga studieändamål, se närmare om detta i avsnitt 6. Otillåten användning av upptagningen, exempelvis att kopiera eller sprida den vidare, kan även innebära upphovsrättsintrång enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

8 Ikraftträdande

Dessa riktlinjer träder i kraft den 29 april 2024.

Signature page

This document has been electronically signed
using eduSign.

eduSign